

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 14. De Honorio Papa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

Christi actionem operante processisse credimus. Neque enim quæ divina sunt, secundum Deum, neque rursus quæ sunt hominis secundum hominem (hoc est, neque enim quæ divina sunt, divina voluntate, neque quæ sunt hominis, humana voluntate operatum est Verbum incarnatum) sed humanus Deus Verbum novam quandam Dei virilem operationem, & hanc totam vivificatricem demonstrat (operando scilicet per humanitatem instrumentum, ab ipso divina sua voluntate motum & applicatum.)

Ex his sic paulò inferius prolequitur: *Unum igitur eumdemque operatum fuisse dicimus, id est, mire operatum esse salutem nostram, eumdemque passionem propria carne, & omnes verè sustinuisse salutares passiones, idem est dicere & miracula, ut sit quidem carnis pati non separata videlicet a divinitate, quamvis non divinitatis fuit pati, ipsius autem Dei operatio (fuit) quamvis per humanitatem ejus, hoc est, totam nostram conspcionem hanc (operationem) adimpliebat una & singulare voluntate divina, ut potè non existente in eo, & alia voluntate (nempe humana.)*

Unum, inquit Macarius, & eundem salutem nostram operatum esse dicimus, unamque operationem, & eam Dei, non hominis, quia in Christo una tantum fuit voluntas, nempe voluntas Dei, qua Deus Verbum humanum patrabat miracula, passiones sustinebat, & omnem actionem nobis salutarem operabatur per humanitatem assumptam, quam ut potè omni motu libero proprio carentem movebat, & ad agendum applicabat sua illa divina voluntate, præterquam si alia, nempe humana, fuisse in Christo, fuisse in eo non una, sed duplex operatio, scilicet operatio Dei & operatio hominis, adeoque fuisse in eo duo operantes seu operatores, sicut fuisse duo volentes, quod est Christum dividere, & duarum naturarum, divina & humana, in una Dei Verbi substantia uniuersum repudiare.

Hac fuit Monothelitarum doctrina, quibus respondebant orthodoxi, quamvis in Christo fuerint duas voluntates, nempe divina & humana, adeoque duas operationes, divina & humana; nihilominus in eo fuisse unum volentem, & unum operantem, verèque unum ac eundem salutem nostram operatum esse, quia denominaciones volentis & operantis sunt denominaciones hypotheticæ, & in Christo unum tantum fuit suppositum, nempe Deus Verbum: perpetuam autem dicit, quod multiplicatis voluntatibus & operationibus in Christo, in eo multiplicentur supposita; cum dualitas voluntatum & operationum non magis pugnare possit cum unitate suppositi, quam naturarum qualitas, quam cum suppositi unitate agnoscere se, profitebantur Monotheliti. Denique humanitatem à Verbo assumptam, quantumvis ex proprio motu libero agentem, verè ac propriè fuisse instrumentum Verbi, quo Verbum verè ac propriè salutem nostram operatum est, quia hoc ipso quod humanitas assumpta, erat verè ac propriè natura Verbi, omnes ejus operationes erant verè ac propriè operationes Verbi, cum natura quælibet totum quod est, cum omnibus suis potentiis & actionibus sit verè ac propriè suppositi, cuius verè ac propriè natura est.

ARTICULUS XIV.

De Honorio Papa.

§. I.

Utrum Honorius damnatus fuerit à sexta Synodo ecumenica.

Damnum fuisse probant verba Synodi, & Leonis secundi supra relata §. 3, & confirmatur primum ex generali Synodo seprima, in qua præsentibus nec reclamantibus Romanæ Sedis legatis, actione 3. relecta est epistola Tarasii, ad alios Orientis Patriar-

chas scripta, in qua sic loquebatur Tarasius: *Sextam (Synodum) laudo, quod ex duabus naturis Christum predicavit, ob id etiam illi duas naturales voluntates & operationes in altera natura, humana scilicet & divina, assignavit: anathemate autem execrò (ut potè ab eadem Synodo anathematizatos) Cyrum, Sergiūm, Honorium, Pyrrhum, &c.*

In eadem sessione tercia relecta quoque est Theodori Patriarchæ Hierosolymitani epistola, in qua hæc scribatur: *Sancta sexta Synodus... eos qui... unam voluntatem, unamque operationem Servatoris nostri deitatis & humanitatis constitunt, anathemazavit, nimis Sergium, Pyrrhum, Petrum, Cyrum, Honorium, &c. Nec tamen legati Apostolici, hæc audiens, pro Honorio reclamaverunt.*

Denique actione septima in fidei definitione, quam legati Apostolici subscriperunt cum aliis Episcopis, hæc leguntur: *Duæ voluntates & actus secundum naturarum proprietatem in Christo prædicamus, quemadmodum sexta Constantinopolitana Synodus definit, de testamurque cum ea Sergium, Honorium, Cyrum, Pyrrhum, Macarium, impios ipsis pietatis impugnatores.*

Confirmatur 2. ex Adriano II. Romano Pontifice in Synodo Romana, quam contra Photium coegerat, & cuius acta in octava Synodi generali actione 7. relecta sunt, sic loquente: *Quamvis Honorius post mortem ab Orientis Episcopis (in lexa scilicet Synodo) anathemate sit affectus, manifestum tamen est, illum de heresi fuisse accusatum, quia sola in causa licet inferioribus in superiores insurgere. Quamvis & ibi nec Patriarcharum quisquam, nec aliorum ullus Antititus sententiam pronunciare potuerit, nisi ejusdem primaria sedis accedente ad eam rem auctoritate.*

Confirmari potest 3. ex Venerabili Beda lib. de sex mundi æratibus, ex Anastasio Bibliothecario præfatione in se ad Joannem diaconum collectanea; ex auctore vita Leonis II. in Pontificali, ex Humberto Cardinali Sylvæ candidæ Episcopo lib. contra Nicetam Pectoratum qui omnes citati farentur, Honorium damnatum fuisse à Synodo sexta; & ex Diurno Romano, in quo Romaini Pontifices, fidei professionem emitentes, sic loquuntur: *Sanctum sextum universale Concilium centum septuaginta quinque venerabilium Præsulam prædicamus, &c. Et inferius hæc proficiunt verba: *Auctores vero novi heretici dogmatis (uniuersitatis & operationis in Christo) Sergium, Pyrrham, Paulum, & Petrum Constantinopolitanos, unam cum Honorio, qui pravis eorum afferiotionibus formatum impedit, &c.**

Dices, cum Baronio. *Acta sexta Synodi iis in locis, in quibus anathema dicitur Honorio, & annumerat hareticis, depravata fuerunt à Theodoro Constantinopolitano, cui in ordinem redacto suffectus est Georgius: sed Georgio paulò post absolutam Synodum defuncto, in Sedem Constantinopolitanam, emissâ fidei professione, restitutus est, atque ita regum summa potitus, ex actis Synodi, à qua cum decessoribus suis ejusdem erroris consolibus damnatus fuerat, expunxit nomen suum, & ejus loco supponit nomen Honorii.*

Resp. I. In actis sexta Synodi, qualia à legaris Apostolicis Romanæ allata sunt ad Leonem II. Agathonis successorem, inventum fuisse Honorium inter eos, quos Synodus damnaverat: hoc enim expressè testatur Leo II. in duabus epistolis, quarum primam ad Episcopos Hispanie, alteram vero ad Ervigium Hispanie Regem scripsit, & quarum jam mentionem fecimus articulo superiore §. 3. Idem probat epistola, quam Leo scripsit ad Constantiūm Imperatorem, & in qua postquam approbat, & auctoritate Apostolica confirmavit fidei definitionem à sexta Synodo factam, cum Theodoro Pharanitano & aliis Monothelitarum ducibus Honorium anathematizat; quod profectò non fecisset, si non eum cum illis à Synodo damnatum fuisse, ex auctorum Synodi lectio ne compriisset.

R. 2. *Acta Synodi, qualia Romanæ à legatis Apostolicis*

stolicis ad Leonem II. allata sunt, sincera fuisse, non interpolata & corrupta. 1. Enim nec corrupta fuerunt, nec corrumphi potuerunt a Theodoro Constantinopolitano: nam cum actis illis Constantino-poli dicescerunt legati Apostolici septimo ad summum post absolutam Synodum mense, quo sanè tempore nondum rerum summa potiebatur Theodorus, quippe qui in sedem Constantinopolitanam restitutus non est, nisi post mortem Georgii, qui tribus annis Synodo superstes fuit, ut scribit Theophanes in chronicō.

2. Dici non potest, quod acta illa, antequam legatis Apostolici tradicerentur, corrupta fuerint ab alio, putè a Georgio, qui ex actis illis ea, quibus ipse perfingitur, non expunxit. Præterea, quod, ejusmo monothelismo, in gratiam amuli heretici, quem fuisse Theodorum adversarii volunt, acta illa corrumperem voluerit, in ejus locum substituendo Honoriū, credibile non est.

3. Si acta Synodo, non sincera, sed depravata legati Apostolici accepissent, Romam reversi, & de Honoriū a Leone II. interrogati, depravationem detexissent, & contra eam Leo ab illis admonitus reclamasset in suis epistolis, graviterque conquestus fuisset apud Imperatorem, qui cum princeps esset Sedis Apostolice devotissimus, ut patet ex Pontificali libro in vita Benedicti II. actorum corruptores, cognita eorum perfidia, gravi poena proculdubio affectisset.

At inquit. Suppositio videtur epistola Constantini Imperatoris ad Leonem II. quia 1. in ea dicitur, Imperatorem de cogenda Synodo scripsisse ad Agathonem: nam in ea sic loquitur Imperator: *S. Pape Agathonis beatitudinem p̄iis apicibus nostris sumus hortati, ut aliquot mitteret, qui ejus personam obtinerent.* At certum est, quod Imperator non ad Agathonem, sed ad Donum ejus decessorem de cogenda generali Synodo scriperit. 2. In ejus inscriptione dicitur eam ad Leonem datam esse mense Decembri Indictione decima, quo tempore Leo nondum erat Pontifex: tunc enim adhuc vivebat Agatho, quem scribit Anastasius sepultum fuisse 4. Idus Januarii.

Resp. neg. instantiam. Ad 1. prob. Resp. minimè certum est, quod Constantinus ad solum Donum de cogenda Synodo œcumena scriperit, & ex loco epistolæ citato probari, non quod suppositio sit, sed quod Constantinus, per eos, qui Roma Constantinopolim venerant, ut electi Pontificis confirmationem pterent, accepta Doni morte, & elezione Agthonis, ad hunc, ejus electione confirmata, literas, quibus eum hortabatur, ut aliquot mitteret, qui ejus personam obtinerent in Synodo Constantinopoli celebranda, dederit, easque forsan per breves, illum ad sacram Dono ejus decessori inscriptam remittendo: nisi tamen quis malit, Constantiū, cum scribit, se suis litteris Agathonem hortarum fuisse, ut legatos mitteret, qui ejus personam obtinerent in Constantinopolitanā Synodo, intelligere sacram illam, quam ad Donum direxerat, quæque cum non Doño, ut potè jam defuncto, sed Agathoni, in ejus locum electo, redditia fuerit, secundum Imperatoris intentionem ad ipsum Agathonem scripta censerit potuit, ac debuit.

Ad 2. probationem Resp. Mendum esse in inscriptione epistolæ, & pro mense Decembri legendum esse mense Aprili, quo tempore Leo Pontifex erat, non quidem consecratus, sed electus. Confule quæ a nobis articulo superiore §. 3. cum Philippo Labbæ circa electionem, & ordinationem Leonis II. observata sunt.

At inquit. Praefata tres Leonis II. epistolæ suppositio sunt, ut probatur de prima, quæ dicitur esse Leonis ad Constantiū Imperatorem, 1. quia in fine legitur, data nonis Maii, indictione decima & in ea dicit Leo, se rescribere ad epistolam Imperatoris, mense Julio ejusdem indictionis acceptam; quæ sibi manifestè contradicunt.

2. Quia mense Julio indictionis 10. Leo II. non

Simoni Theol. Tom. II.

erat Pontifex, quippe qui Pontifex creatus est mensis Augusto sequentis indictionis. 3. Quia in hac epistola Leo ait, eam à se scriptam fuisse indictione decima, qua nondum creatus erat Pontifex. 4. Denique, quia in hac epistola scribit Leo Honoriū in Monothelitarum heresi defunctum fuisse, adeoque iusta anathematis sententia condemnatum; cum tamen Leo ignorare non potuerit, quod Romana Ecclesia publico funere Honoriū sepeliverit in templo S. Petri, eique ut catholico Pontifici in omnibus parentaverit.

Resp. ad 1. Pro indictione 10. legendum esse indictione 11. per quam nonis Maii recrispsit Leo ad epistolam Imperatoris, quam accepserat mense Julio indictione decima, ut testatur ipse: *Legatos, inquit, hujus Apostolica Sedis una cum personis, quæ cum eis profecta fuerant, quæ a predecessor meo Agathone Papa per octavam indictionem pro causa fidei, vestra pierate jubente, illuc directe fuerant, per nuper elapsam decimam indictionem mense Julio, cum diuīibus Clementie vestra apicibus, & synodalibus gestis suscepimus.*

Ad 2. Resp. Leonem mense Julio indictionis decima fuisse Pontificem electum, & mense Augusto ejusdem indictionis ordinatum & consecratum. Hic igitur electio Pontificis cum ejus solemnis consecratione male confunditur. Ad 3. Ex dictis patet responsio. Ad 4. Resp. neg. In hac enim epistola Leo sic loquitur: *Anathemizamus erroris inventores, id est, Theodorum Pharanitum, &c. necnon Honoriū, qui immaculatam fidem maculari permisit: & omnes qui in suo errore defuncti sunt, &c.* Gratias autem dicitur Leo his postremis verbis: *Et omnes qui, &c. Honoriū comprehendere, quem non dicit in errore Monothelitarum fuisse, sed præcisè dicit, quod verum est, cum imprudenti œconomia & convientia sua, immaculatam fidem maculari permisisse, eumque ob hanc præcisè causam anathemati subiicit.*

Prob. De secunda epistola, quæ dicitur à Leone scripta ad Episcopos Hispaniæ. 1. Quia in hac epistola afferitur, sextam Synodum absolutam fuisse indictione nona, cum tamen acta duarum posteriorum actionum testentur indictione decima absolutam fuisse. 2. In eadem epistola dicitur mitti in Hispaniam non ipsa acta synodalia, sed tantum definitionem Synodi, dictum Imperatoris, & synodalem sermonem acclamatorium, quæ sunt actorum synodaliū minima pars; & tamen can. 2. Concilii Toletani xiv. testantur Episcopi se cum epistola Leonis ipsa integra acta synodalia accepisse.

Resp. ad 1. In hac epistola Leonem non dicere, sextam Synodum absolutam fuisse, sed tantum celebratam fuisse indictione nona. Hæc sunt verba epistola: *In Constantinopolitanā urbe clementissimus nositer ... Imperator ... Episcopis ex totius Mundi partibus aggregatis, quod ex multo tempore fideliter cupiebat ... per nuper elapsam nonam indictionem explocuit (hoc est, excutio est) universale itaque sanctum sextum Concilium celebratum est.* Præterea, etiam supponendo, quod Leo scriperit, sextam Synodum absolutam fuisse per nonam indictionem, hoc nullatenus contradicit synodalibus actis, in quibus dicitur actio decima septima habita fuisse die undecimo mensis Septembris indictione decima, & actio decima-octava ac ultima habita fuisse sexta decima die ejusdem mensis, eadem indictione: nam tunc temporis iam erat indictione decima Constantinopoli, ubi incipiebat à Kalendis Septembris, sed nondum erat in Occidente, ubi à die tantum vigesimo-quarto ejusdem Septembris incipiebat numerari.

Resp. ad 2. Can. 2. Concilii Toletani xiv. Episcopos non testari, quod integra acta synodalia cum epistola Leonis accepserint, sed solum dicunt, se cum epistola Leonis accepisse gesta synodalia. Per gesta autem synodalia rectè potuerunt intelligere Synodi definitionem, cum ejus sermone ad Imperatorem acclamatorio. Et verò ad Episcopos Hispaniæ integra acta

Gg 3 syno-

synodalia mittere non potuit cum epistola sua, cùm nondum è Graeco in Latinum translata essent, ut in sua epistola explesè testatur ipse.

Prob. Denique de tertia, quam Leo scripsisse dicitur ad Eriugium Hispaniæ Regem, 1. Quia in ea hæc leguntur verba, quæ manifestam continent falsitatem; *Per nonam nuper elapsam indictionem p[ro]i[st]issimus atque christianissimus noster..... Imperator ad Apostolicae memorie nostrum decessorem Agathonem Papam atque Pontificem scripta imperialia dirigen[ti] a fatim hortatus est, ut ab sancta Apostolicae Sedi Ecclesia de omnibus adjacentibus ei reverendis Conciliiis (hoc est, ex omnibus provinciis Occidentis, cuius Romanus Pontifex est Patriarcha) legatos.... in regiam Constantinopolitanam urbem dirigeret, &c.* At indictione nona iam aderant Constantinopoli legati Agathonis cum legatis Synodi, ab Occidentalibus Episcopis Agathone præside celebratae. 2. Quia eadem illa epistola attribuitur Benedicto II. Leonis successori. At profectò eadem numero epistola à duobus Pontificibus scribi non potuit.

Resp. Quod Leo II. non solum ad Episcopos Hispaniæ, sed etiam ad Eriugium regem de recipienda, & ab Episcopis subscribenda sexta Synodi definitio scriperit, aperte colligimus ex can. 1. Concilii Tole[toni] xiv, & testatur Leo ipse in sua epistola ad Quiricium Toleranum Episcopum, qui, ut observat Garzia in praefatam Concilium Toleranum, adhuc vivebat, cùm Roma in Hispaniam proficisciatur Petrus Regionarius à Leone II. missus. Hanc autem, de qua nunc controvèrtitur, epistolam eam non esse, qua à Leone scripta est, sed loco veræ, quæ excederit, suppositam esse, non probant ea quæ contra illam objiciuntur. Nam

Ad 1. dico, verba illa, per nonam nuper elapsam indictionem, inferta esse ab imperito aliquo exscriptore, qui ea in ejusdem Leonis ad Hispaniæ Episcopos epistola legerat. Ad 2. dico, epistolam illam perpetram attributam est Benedicto II. & fortalsè in hoc errandi occasionem fuisse, quod non sub Leone, sed sub Benedicto ejus successore, procurante Erivio, celebrata sit Synodus Tolerana decima quarta, in qua ab Hispaniæ Episcopis recepta, & subscripta est S. Synodi definitio. Addo, praefatam epistolam, ut spuriam planè immerito rejectum iri, eo quod in ea dicatur Honorius, immaculatam Apostolicae traditionis regulam, quam à prædecessoribus suis accepit, maculari consenisse. Hoc enim verissimum est, ut liquet ex ejus ad Sergium epistolarum lectione, quanquam hoc non ex affectu heresis, sed sincero studio concordia in Ecclesiis Orientalibus servandæ, à Sergio deceptus fecerit.

At inquires. Sexta Synodi Patres in synodica sua ad Agathonem epistola profitentur se Monothelitas damnasse juxta tenorem sententiae, ab ipso in eosdem lata: Inde, inquit, fundamenta execranda eorum heresos prorsus convellentes, eosque armis spiritualibus pectoribus aggredientes, & linguis eorum, ne inter se accommodata loquerentur, confundentes, extraham ab iis impiaissima heresis turram subruimus, ac ipsos ut lapidos circa fidem, ac peccatores..... anathematis interficiimus, ex sententia per sacras vestras litteras de iis prius lata, videlicet, Theodorum Episcopum Pharan, Sergium, &c. Atqui Agatho non damnavit Honorium cum aliis, Sergio scilicet, Cyro, &c. Ergo, &c.

Resp. Patres Synodi sic locutos esse propter hæc Agathonis verba in ejus ad Constantinum epistola: Quapropter quia & veritas clariuit... & falsitas denotata, & qua digna est, abominationem consecuta: refat ut... novitatis error cum suis inventoriis, & iis qui eorum doctrinam feciunt sunt, propriæ presumptionis panem exsolvant, & de medio orthodoxorum Antiphilium pro sua novitatis heretica pravitate pellantur, quam, &c. Itaque Synodi Patres, quia leta Honorii ad Sergium epistola, iudicarunt Honorium mentem ac doctrinam Sergii securum esse, & hanc ob causam illum anathemati subjecerunt cum

aliis Monothelitismi auctoribus, Theodoro scilicet Pharanitano, Sergio, Pyrrho, &c. dicunt in sua synodica ad Agathonem epistola: à se anathematis subjectos Theodorum Episcopum Pharan, Sergium, Honorium, Cyrum, Paulum, Pyrrhum & Petrum, ex sententia ab Agathone per litteras ab eo ad Imperatorem scriptas, de iis prius lata.

Dices. Agatho in laudata ad Constantinum epistola, postquam dixit: *Nunc necesse est, ut novi dogmatis (Monothelitarum) intentio quoq[ue]nam secuta sit, & quorum Doctorum auctoritate fulciatur, annotemus, notat tantum Cyrum Alexandrinum, Theodorum Pharanitanum, Sergium, Pyrrhum, Paulum & Petrum Constantinopolitanos.* Ergo de iis tantum judicium ferre potuerunt Patres Synodi, ex sententia ab Agathone per ejus ad Constantinum litteras prius lata. *R. neg. conseq.* Aliud enim est illos tantum novi dogmatis assertores notasse, & aliud, præscripsiisse ut illi tantum à Synodo damnarentur. Primum autem fecit Agatho, non secundum, sed è contra generatione definitivus, cum illis damnandos etiam esse eos omnes, qui doctrinam eorum sequi deprehensi essent, ut liquet ex verbis ejus supra laudatis: unde Synodus cum illis Macarum Antiochenum, Stephanum ejus discipulum, & Polychronium monachum damnando, quia inventi sunt Monothelitismi auctorum doctrinam sequi, non contra, sed juxta præscriptum Agathonis fecerunt, recteque dici possunt eos damnasse ex sententia ab Agathone prius lata in litteris, quas ad Imperatorem scripserat.

At inquires. Si sexta Synodus Honorium, & ejus epistolas damnare volueret, reclamassent legati Apostolici, sicut reclamarunt, cùm prolati fuerint duo libelli, quos Vigilius ad Justinianum scripsisse dicebatur, & in quibus una Christi voluntas afflentebatur. At legati Apostolici ne verbum quidem pro Honorio & epistolis ejus in Synodo protulisse inveniuntur.

Resp. Legatos Apostolicos contra duos libellos Vigilio attributos reclamasse, quia suppositos esse probare poterant, quod se ipsa præstiterunt. At non reclamare pro Honorio; quia nihil habebant, quod pro illius plausibili defensione in medium afferre posset, quando quidem ex epistolis ejus manifestum erat, illum cum hereticis communicasse, illorum heresi per imprudentem economiam favisse; in suppressionem duarum in Christo operationum consenserunt, atque simili penè in omnibus modo locutum esse cum Monothelitismi defensoribus, quos damnabat Synodus.

Addi potest, legatos Apostolicos, cùm viderent Orientales Episcopos magno consensu judicare parem esse Honorii causam cum causa Patriarcharum Orientalium, quos Agatho, & cum eo Occidentales Episcopi damnari volebant, quominus cum illis damnaretur Honorius, obstat noluisse, ne sic optatus Synodi exitus impediretur. Quin in d[omi]no eos hanc ob causam in privatis mandatis ab Agathone facultatem consentiendi, si opus forer, in damnationem Honorii accepisse, non obscurè colligi posse videretur ex verbis supra relatis ex Adriani II. epistola, quæ in octava Synodo actione septima relecta est.

At inquires. In Concilio Lateranensi, Martino primo præside celebrato, Patres nominatim anathematizarunt Monothelitismi auctores, Cyrum scilicet, Sergium, Pyrrhum, & Paulum, omniaque scripta ilorum heresi patrocinantia damnarunt, nec tamen illum inusserunt notam Honorio, aut epistolis ejus.

Resp. Patres Synodi Lateranensis Honorium cum Monothelitis, quos damnabant, explesè damnare noluisse, quia ceterò sciebant illum non ex affectu heresis, sed ex errore facti lapidum esse, & Sergio, à quo deceptus fuerat, de una & duabus operationibus proscriptis consenserunt, atque epistolas illius, animo verè catholicis scriptas, catholicum dogma sufficienter exprimere; quanquam ad hereticum sensum detorquere possent, si animo heretico scripta supponerentur.

Dixi autem, explesè: nam relecta Pauli Constantinopoli

tinopolitanus ad Theodorum Papam epistola, in qua verbis expressis haeresim suam de una Christi voluntate, quam apertere profitebatur, auctoritate Sergii & Honorii confirmabat, neque Martinus, neque alius ex Episcopis, qui aderant, verbum ullum protulit, quo Honorium defendere, vel excusare, quod silentium pro tacita quadam Honorii damnatione merito haberi potest, vel certe pro tacita confessione, quod Honorius non vacarat culpa, ob quam non immerito potuerit damnari.

At inquis. Acta sextae Synodi corrupta fuisse manifestum indicium est, quod in illis retinetur nomen alicujus haeretici, qui nominatum ab illa Synodo damnatus est: nam in illis actis retinetur nomen Theodori Patriarchae Constantinopolitanus, quem tamen Synodus damnavit: quare dicendum est hujus Theodori nomen ex actis Synodi expunctum fuisse, & ejus loco suppositum nomen Honorii. *Resp.* neg. Theodorum illum, cui, vel sponte cedenti Patriarchatu, vel aliquam ob causam, quae ignoratur, ex auctorato suspectus est Georgius, qui post legatos Apostolicos Synodo praesedit, fuisse damnatum à sexta Synodo.

Prob. Omnes Patriarchae Constantinopolitanus, qui Monothelites fuerunt, damnati sunt à sexta Synodo; qui vero catholici fuisse probati fuerunt, ab eadem Synodo cum laude nominati sunt, & in sacris dyptichis conscripti. Ergo Theodorus, qui fuit Monothelite, nominatum damnatus fuit à sexta Synodo. *Resp.* Actum quidem esse in sexta Synodo de Patriarchis Constantinopolitanis, tam Monothelitis, quam Catholicis, qui obserant, & hos, nempe Thomam, Joannem & Constantinum nominatim laudatos, illos vero nempe Sergium, Pyrrham, Paulum & Petrum nominatim diris devotos à Synodo. At ex iis, qui adhuc superstites erant, neminem nominatim damnavit Synodus, nisi prius audire, & de haeresi convictum, in eaque pertinaciter herere deprehensum, ut patet ex Macario Antiocheno, Stephano eius discipulo, Polychronio monacho, & Constantino presbitero Apamee.

Theodorus autem absit à Synodo; cum à Synodo citatum, interrogatum, auditum, ne leviter quidem conjicerem possumus; nullum in Synodo apparet prolatum fuisse instrumentum, quo probaretur haereticus; nam Macarius confessio, quae actione octava reflecta fuit, & quam Anastasius Bibliothecarius in vita Agathonis asserit à Theodoro fuisse subscriptam, à solo Macario subscripta inventur in actis Synodi. Denique quod Theodorus à sexta Synodo tanquam Monothelite damnatus non fuerit, satis probari videatur ex eo quod post Georgii mortem in sedem Constantinopolitanam restitutus est, vivente adhuc Constantino Pogonato Imperatore, qui cum esset religiosissimus, Monothelitus infensissimus, & Synodi ecumenicæ, quam procuraverat, devotissimus, nunquam in sedem Constantinopolitanam restitui permisit pertinacem haereticum, ob suam in haeresi contumaciam ab ecumenica Synodo anathematizatum, quamvis postea lese simularer aut prosteretur catholicum.

§. II.

Utrum Honorius fuerit Monothelite.

RESPONSI.

Honorius non fuit Monothelite.

Prob. Nam si fuit Monothelite, certe propter haec verba, quae in prima eius ad Sergium epistola leguntur: *Unde & unam voluntatem faciemus Domini nostri Iesu Christi.* Atqui his verbis Honorius non unam absolutam & simpliciter voluntatem, eamque divinam Christo attribuit, sed unam voluntatem humanam contra eos, qui à Sergio per calumniam dicebantur, in Christo admirere duas voluntates humanas inter se contrarias, voluntatem scilicet carnis, & voluntatem spiritus, ut

Simonnet Theol. Tom. II.

Prob. 1. Ex Joanne Papa IV. qui post Severinum Honorio succedit, & in sua pro illo ad Constanti- To. 5. Conc. pag. 1761. num Imperatorem Heraclii filium Apologia sic lo- 10.

quitur: *Pradiutus ergo decessor meus (Honorius)*

docens de mysterio incarnationis Christi, dicebat non

fuisse in eo, sicut in nobis peccatoribus, mentis &

carnis contrarias voluntates: quod quidam (Mono-

thelita scilicet) ad proprium sensum convertentes,

divinitatis ejus (Christi) & humanitatis unam eam

(Honorium) voluntatem docuisse suspiciunt, quod

veritatis omnimodis est contrarium.

2. Ex S. Maximo in epistola ad Marinum presby- Eod. tom. pag. 1763.

terum, in qua haec habet: *Honorium etiam Roma-*

num Papam non diffiteri reor, naturaliter in Chri-

sto voluntatum dualitatem in epistola, quam scriptit

ad Sergium, eo quod unam dixerit voluntatem, sed

potius confiteri, & hanc fortassis etiam constabilire.

Nam hoc non in reprobationem dixit humana Salva-

toris, & naturalis voluntatis: sed quod nullatenus

conceptionem ejus, qua fuit sine semine, vel incor-

rupit nativitatem praecesserit voluntas carnis, vel

cogitatio vita/æ; quod deinde ex verbis ipsius Ho-

nori demonstrat.

3. Ex Joanne Sympono Abate, qui fuerat Hono-

rii Amanuensis, & ex eius persona epistolam ad

Sergium scriperat. Hic autem à Joanne IV. jussus

ad Constantium Imperatorem scribere, sic in epi-

stola sua loquebatur: Unam voluntatem diximus in

Domino, non divinitatis ejus & humanitatis, sed hu-

manitatis solum. Cum enim Sergius scripsisset, quod

quidam duas voluntates in Christo contrarias dicerent,

diximus Christum non duas voluntates contrarias ha-

buisse, carnis, inquam, & spiritus, sicut nos habe-

mus post peccatum, sed unam tantum, quæ naturaliter

humanitatem ejus signabat. Quanti autem sit

ponderis hujusce Joannis testimonium, S. Maximus

Martyr in disputatione cum Pyrro habita declarat

his verbis: Quis fuerit fide & auctoritate dignus,

epistola hujus interpres, qui eam ex persona Honorii

scripsit, adhuc superstes, & qui totum Occidentem

cum aliis virtutibus, tum dogmatibus fidei christiana

illustravit; an ii, que Constantinopolis, quæ ex corde

erant, loquebantur?

4. Ex contextu ipsius epistolæ Honorii: *Unde,*

inquit, & unam voluntatem fatemur Domini nostri

Iesu Christi, quia profecto à divinitate assumpta est

nostra natura, non culpa; illa profecto (natura) qua

ante peccatum creata est, non qua post prævaricatio-

nem vitiata. Et inferius: Non est itaque assumpta,

sicut prefati sumus, à Salvatore vitiata natura, quæ

repugnaret legi mentis ejus, sed venit querere, &

salvare, quod perierat, id est, vitiaram humani ge-

neris naturam: nam lex alia in membris, aut vo-

luntas diversa non fuit, vel contraria Salvatori,

quæ super legem natus est humanae conditionis.

Ratio igitur, propter quam Honorius asserit u-

nam esse voluntatem Domini nostri Iesu Christi,

est, quia Verbum assumptum naturam humanam,

non culpam, originale scilicet, ex qua in nobis

voluntatum contrarietas, seu carnis adversus spiritu-

um, vel ut communiter dicitur, partis inferioris,

tempore appetitus materialis adversus superiorem,

nempe appetitus rationalem, rebellio exorta est.

Quæ ratio convincit pro una voluntate humana in

Christo: pro una vero absoluta & omnimodis vo-

luntate allegari non potuit sine manifestissima, &

intolerabiliter absurditate: ex ea enim sic allegata se-

queretur Adamum in statu innocentia, aut nullam

habuisse voluntatem, aut non nisi divinam habuisse,

nec nos habere voluntatem propriam, seu ex pro-

prio motu libero agere, nisi quia Adamus pecca-

vit, & in eo peccante peccavimus. Tantum autem

absurditatem, vel potius amentiam nemo sanæ men-

tis impingeret Honorio.

Juxta Honorium igitur, Christus ut homo unam

voluntatem humanam habuit, nempe voluntatem

spiritus sine voluntate carnis, quia Verbum naturam

humanam assumpsisset, sed sine culpa originali, cuius

poena est voluntas carnis; quia Verbum naturam assumptum, non eam, quae post Adami prævaricationem viciata est per carnis rebellionem, sed eam, quae ante peccatum Adami creata est in statu innocentiae, in quo statu caro spiritui, & pars inferior superiori perfectè subiacebat: unde in Christo ut homine, præter voluntatem naturalem, & appetitum rationale, Deo perfectè subiectum, non fuit lex alia in membris ejus, aut voluntas diversa, vel contraria voluntati, quam habebat ut Salvator, quia super legem natus humanæ conditionis, liber fuit ab intestina illa pugna, quam experientur ii, qui ab Adamo seminaliter descendunt, & in quibus idcirco caro concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem. Vide S. Maximum in epistola ad Marinum presbyterum.

At inquit. Honorus eodem planè sensu unam Christi voluntatem confitetur in sua epistola, quo Sergius in sua Ecclesi. Resp. Hoc esse falso: cùm enim Honorus dicit: *Unam voluntatem fatemur Domini nostri Iesu Christi, quia profecto a divinitate assumpta est nostra natura, non culpa, &c.* Aperè significat, se unam voluntatem humanam intelligere, nec aliud velle, unam voluntatem dicendo, quam à Christo, ut homine excludere contrarietatem voluntatum humanarum, seu illam carnis adversus spiritum rebellionem, quam experimur nos, qui peccavimus in Adamo, à quo per viam ordinariam descendimus.

At verò cùm Sergius dicit in Ecclesi: *Unam voluntatem Domini nostri Iesu Christi verissimi Dei confitemur, unam absolute voluntatem, nempe divinam, intelligi, ut ex contextu manifestum est: nam sic statim prosequitur: Ut potè in nullo tempore animati intellectu alterius ejus corporis separatum & ex proprio impetu contrarie nutui uniti ei Dei Verbi in una subsistente naturam ejus producere motionem, sed quando, & qualem & quantam ipse Deus Verbum voluerat.* Quibus verbis, quamvis latere conetur Sergius, satis apertè significat humanitatem Christi omni motu proprio libero caruisse, adèque nec aliquando operatam esse, nisi à Deo Verbo voluntate divina motam ac determinatam; quod amplius declaratur ex eis ad Honorum epistola in qua post eadem verba sic prosequitur: *Et ut planius dicitur, quemadmodum corpus nostrum regitur, & ornat, & disponitur ab intellectuali & rationali anima nostris, ita & in Domino nostro tota humana ejus conspersio ab ipsis Verbi deitate semper in omnibus mota, Dei mobilis erat.*

Adverte discriben Honorium inter, & Sergium, alioisque proinde Monothelitas. Secundum Honorum, una est Christi voluntas, quia Verbum assumptum naturam nostram, non culpam originalem, quae natura nostra viciata est, & propter quam duo voluntates humanæ contraria, carnis scilicet & spiritus, nobis insunt: unde perinde est manifestè, ac si diceret Honorus: In Christo ut homine non duas voluntates contraria, carnis & spiritus fuerunt, sed una tantum fuit, nempe voluntas spiritus. Secundum Sergium, una est in Christo voluntas, quia humanitas à Verbo assumpta caruit omni motu proprio libero; cùm nullum planè habere poterit nisi contrarium nutui Verbi sibi secundum subsistentiam uniti; adèque nunquam operata est, nisi ad operandum mota, ac determinata à Verbo per divinam voluntatem, que proinde sola, & absque omni alia humana voluntate in Christo fuit.

At inquit. Honorus contrarias voluntates, quas à Christo removet, in sensu accepit, in quo accipiebant Monothelitas. Resp. Hoc esse falso: nam, ut ex jam probatis manifestum est, per duas voluntates contrarias, quas à Christo excludebat, intelligebat voluntatem carnis, & voluntatem spiritus, adèque duas voluntates humanas invicem adversantes, quales esse non poterant in Christo, quia Deus Verbum naturam nostram assumptum, non qualis post Adami prævaricationem fuit, sed qualis erat cùm à

Deo creata est in statu innocentiae: at per contrarias voluntates, quas à Christo excludebant, Monothelitas intelligebant simpliciter duas voluntates, quia putabant, voluntatum dualitatem in eodem supposito esse non posse sine contrarietate: *Impassibile est, inquietabat Pyrrhus in collatione quam cum S. Maximo habuit, in una persona duas simul esse non contrarias voluntates: unde consequenter, ne, quod impium fuisset, duas in Christo voluntates contrarias admitterent, ab eo rejiciebant omnem voluntatem humanam, sola ei divina voluntate reliqua, qua movente ac determinante, non solum divina, sed etiam humanam operaretur.*

At inquit. Honorus geminam operationem repudiabat cum Monothelitis. Resp. Repudiabat quidem, sed non ex eodem affectu: repudiabant enim Monothelitas ex affectu hereticis, & quia ex duabus operationibus, divina, scilicet, & humana, consequens erat, quod essent in Christo duas voluntates, una divina, & altera humana, quæ cùm essent ejusdem suppositi, non possent non esse inter se contrarie. Patet ex Sergio in epistola ad Honorum scripta, in qua duas à Christo operations reicit, cùd quod consequens ei sit, *prædicare duas voluntates, contrarietas circa invicem habentes.* At Honorus geminam operationem, non quoad rem significatam, sed quoad vocabulum repudiabat ex affectu concordat inter Orientales restituendæ, & ad sopientes altercationes, quas in Oriente inter Catholicos, aliis unam operationem, alii verò duas operations dicentibus, exortis esse, Sergio ad eum scriperat, quibusc significaverat orthodoxam fidem in periculum adduci. Quare Honorus eò quod duas operations dici prohibuerit, substitutis terminis æquivalentibus, non magis potest esse suspectus in fide, quam qui ante Nicæni Concilii definitionem, vocabulum *Consubstantialis*, substituto æquivalenti termino, adhibere, vel adhiberi noluisse, in fide suspicere esse potuisse.

At inquit, Sergius in sua ad Honorum epistola hereticum suum his verbis exprimit: *Ad Alexandri Patriarcham scripsimus, ut nullum permetteret unam, aut duas proferre operationes in Christo Deo nostro; magis autem ... unum eundemque Filium unigenitum Dominum nostrum Iesum Christum verum Deum operatum confiteri tam divina, quamque humana; & omnem Deo decibilem, & homine dignam operationem ex uno eademque incarnato Deo Verbo indivisiè procedere, & ad unum eundemque redigi ... permanere (oporet) in aripta Patrum doctrina & confiteri unigenitum Filium Dei, qui veraciter Deus simul & homo est, eundem operari divina & humana; & ex eo uno eademque incarnato Deo Verbo inseparabiliter atque indivisiè omnem divinam atque humanam operationem procedere.*

Atqui Honorus in sua epistola ad Sergium eodem planè modo loquitur: *Nos, inquit, in quo percepimus, oportet ambulare ... confitentes Dominum Iesum Christum mediatorem Dei & hominum, operatum divina, media humanitate Verbo Deo hypostaticè unita, eundemque operatum ineffabiliter atque singulariter assumpta carne. Et inferius sic prosequitur: Nam quia Dominus Iesus Christus, Filius ac Verbum Dei, per quem facta sunt omnia, ipse sit unus operator divinitatis atque humanitatis, plena sunt sacra litteræ luculentius demonstrantes: umerum autem propter opera divinitatis & humanitatis, una, an gemina operationes debeant derivata dici vel intelligi, ad nos ista pertinere non debent, &c.*

Resp. Verba illa Sergii: *Magis autem unum, &c.* Catholicus fuisse in sensu proprio & obvio, heretica verò in sensu alieno, ad quem ea Sergius cum aliis Monothelitis detorsebat; vel, si vis, catholicus fuisse in sensu literali, heretica verò in sensu personali Sergii, & aliorum Monothelitarum: nam quod in Christo unus & idem propter unitatem suppositi operator fuerit; unus, & idem propter unitatem suppositi operatus sit Divina, & humana; quod

quod in Christo ex uno & eodem Deo Verbo, quia utriusque naturæ, divinæ & humanæ, suppositum est, omnis operatio divina & humana processerit, verum & catholicum est, & hic est literalis verborum Scripti sensus.

At vero quod in Christo propter unitatem voluntatis unus & idem operatus sit divina & humana; quod omnis operatio divina & humana processerit ex uno & eodem Deo Verbo per divinitatem & humanitatem sola voluntate divina operante, seu quia voluntate divina, quæ sola fuit in Christo, tam per humanitatem, omni motu proprio libero carentem, quam per divinitatem operatum est, falso & hereticum est, & hic fuit sensus personalis Sergii & aliorum Monothelitarum; vel, si vis, sensus alienus, ad quem verba citata derrogabat Sergius cum aliis Monothelitis.

Honorius autem, cum in sua ad Sergium epistola iisdem verbis aut similibus usus est, ea intellexit in sensu proprio & literali, non alieno personali Monothelitarum, quem penitus ignorabat; Sergium enim, nihil planè de eo suspicatus, habebat pro viro apprime catholico. Eadem igitur aut similia verba, quæ in Sergii & aliorum Monothelitarum scriptis erant heretica, utsotè detorta in sensu alienum, in epistola Honorii planè catholicæ sunt, utsotè in sensu proprio ac literali intellexit ab Honorio, qui cum Monothelitis geminæ operationis vocabulum rejiciendo, retinebat rem per illud significatam, quam repuebant Monotheliti, unicam Christo voluntatem, nempe divinam, & consequenter unicam operationem, quam modè divinam, modè Dei virilem appellabant, attribuente.

At inquires. Honorius in sua ad Sergium epistola explesè asserit le idem sentire & loqui cum Monothelitis. *Hec nobiscum*, inquit, *fraternitas vestra predicit*, *sicut & nos ea vobis* cum unanimiter *predicamus*, *hortantes vos*, ut unius vel geminae novæ vocis *inductum operationis* vocabulum *aufugientes*, *unum nobiscum* Dominum Jesum Christum Filium Dei vivi, Deum verissimum, in duabus naturis operatum divinitus atque humanus, fide orthodoxa & unitate catholicæ predicetis.

R. Honoriū hæc scribere, quia Sergium, quem, ut jam dictum est, habebat pro viro apprime catholico, dubitabat. Primo, unius & geminæ operationis vocabulum rejicere ex affectu concordia, & ad loviendam altercationem Orientales inter Catholicos exortari, atque ne dicendo unam operationem, eum Eutychem, vel geminam dicendo, cum Nestorio sentire videamus. Secundo scripsisse, *Unigenitum Filium Dei*, qui veraciter Deus simul & homo est, eumdem operari divina & humana, & ex e uno eodemque incarnato Deo Verbo omnem divinam atque humanam operationem procedere; scripsisse, inquam, in sensu proprio ac litterali, qui planè catholicus est, & quem intendit Honorius, cum ait: *Hortantes vos*, ut unum nobiscum Dominum Jesum Christum in duabus naturis operatum divinitus atque humanus predicetis: sic enim loquitur Honorius, quia cum Catholicis contra Nestorium credit, Christum unum esse suppositum, non duo supposita, & operatum esse divinitus voluntate divina, atque humanus voluntate humana: cum in Christo humanam voluntatem agnoverit, adeoque illum humanus voluntate, sicut divinitus divina voluntate operatum, atque illum unum & eundem operatorem & operantem fuisse, non propter unitatem voluntatis, sed propter unitatem suppositi.

At inquires. Ergo sexta Synodus, quæ fuit ecclæsica, Honorium ut hereticum, & epistolam ejus ut alionam ab Apostolicis dogmatibus, & à definitionibus sanctorum Conciliorum, & cunctorum probabilium Patrum, sequentem vero falsas doctrinas hereticorum damnando, erravit. Nodum scindunt bene multi, respondendo Honorium à sexta Synodo damnatum fuisse, non ut hereticum sententia & dogmate, sed tantum ut hereticum communione cum hereticis inita, & favore ac patrocinio hereticis impenso; addunt-

que primam Honorii ad Sergium epistolam, dici à sexta Synodo alienam ab Apostolicis dogmatibus, & à definitionibus Conciliorum, & cunctorum probabilium Patrum, sequi vero falsas doctrinas hereticorum, non minùs quam Sergii epistolas, quia in modo loquendi cum Sergio convenit Honorius, & in economia, qua, sicut ille, silentio obrui justit duarum Christi operationum vocabula; quæ in economia Apostolicis dogmatibus adversatur: unde typus Constantini in Concilio Lateranensi sub Martino I. damnatus est, ut factus contra immaculatam Christianorum fidem. Similiter, inquit, Honorius à sexta Synodo dicitur mentem Sergii in omnibus securus, & impia dogmata confirmasse, non consentiendo, sed connivendo; nec approbando pravum dogma, sed silentium de una vel duabus operationibus indicando.

Qui ita respondent, consulendo sextæ Synodo, iniqüores sunt erga Honorium; nam communionem quidem habuit cum hereticis, sed quos nesciebat, & quia nesciebat esse hereticos: nec sciens & volens, favorem ac patrocinium impedit hereticis, quos proculdubio è contra, heretica eorum pravitate cognita, damnasset. Denique causa ejus male confunditur cum typi causa: typus enim non solum unius & duarum operationum, sed etiam, quod nullo pacto excusari potest, unius & duarum voluntatum silentium indicat. Honorius vero unius & duarum operationum tantum vocabula usurpari vetat, non ut rem duabus operationibus significatam excludat à Christo, ita ut concordia Ecclesiastica consulat.

Hæc sententia in iis, in quibus erga Honorium duxit est correcta, non caret verisimilitudine, & confirmatur auctoritate Leonis II. in epistola ad Episcopos Hispania, ubi mentem sexta Synodi interpretari videatur, & dicit, ab ea Monotheliti duces condemnatos fuisse cum Honorio, qui flamam hereticorum dogmati non, ut decuit Apostolicam auctoritatem, incipientem extinxit, sed negligenter conseruit. Sed quia non paucis displicet, eò quod illis videatur vim facere verbis Synodi iam citatis, imo & aperte contradicere Synodo actione 18. in fidei definitione dicenti, dæmonem per organa sua, Theodorum scilicet, Sergium, &c. & Honorium plenitudini Ecclesiæ erroris scandala suscitare, unius voluntatis & unius operationis in duabus naturis unius de sancta Trinitate Christi veri Dei nostri, orthodoxa plebi novisq; disseminando heresim, consentaneam insane ac malitiosa scilicet impiorum Apollinarii, Severi, &c.

Supponendo sextam Synodum damnasse Honorium, & epistolam ejus ad Sergium scriptam eodem sensu, quo Sergium ipsum, & alios Monotheliti inventores, eorumque scripta damnavit, R. 1. sextam Synodum errasse, ut hereticum sententia & dogmate damnando Honotium, qui à Monothelitarum heresi alienissimum fuit. At si errando, erravit tantum in facto particulari & personali: Synodum vero etiam ecclæsiam circa facta particularia & personalia errare posse, extra controversiam est: unde quæ à Synodo generali circa ejusmodi facta judicata sunt, possunt ab alia posteriore generali Synodo retractari, & retractata, si opus fuerit, emendari, ut docet expressè S. Augustinus, lib. 2. de baptismo, cap. 3. *Ipsa*, inquit, plenaria (Concilia) sepe priora à posterioribus emendantur, cum aliquo experientia rerum, aperitur, quod clausum erat, & cognoscitur quod latebat, sine ullo typico sacrilegio superbia, &c.

R. 2. Sextam Synodum pariter errasse, epistolam ab Honorio ad Sergium scriptam damnando ut exprimentem Monothelitarum heresim; ut epistolam illam non spectasse ab soluere & secundum se, sed relate ad mentem & intentionem Honorii, quem ex falso presumptione, non lege fundamentum in Sergii economia, ab Honorio approbata, & rumoribus publicis habente, judicavit, heretico animo scripsisse epistolam suam, & consequenter eo sensu scripsisse, in quo eadem vel similia verba usurparant vel usurpabant Monotheliti; quod est Synodum epistolam Honorii, non in sensu proprio & litterali, sed in alieno & personali

præ-

præsumpto Honorii damnasse, unde sexta Synodus epistolam Honorii ut exprimentem Monothelitarum hæresim dannando, non erravit circa sensum proprium & litteralem illius, sed circa sensum personalem Honorii.

Synodus autem etiam œcumenicam circa sensum personalem auctorum, qui de rebus fidei scriperunt, errare posse facile concedunt Doctores catholici: nam supposito, quod hic libenter re ipsa supponimus, quod Synodus œcumonica, etiam præcito Summi Pontificis judicio, infallibilis sit circa dogmata, inde sequitur tantum, & sufficit, eam quoque infallibilem esse circa sensum proprium ac litteralem textuum dogmaticorum.

Errorem Synodi, actis ejus diligenter examinatis, reprehendit Leo II. Unde in sua ad Constantiū Imperatorem epistola judicium ab ea de Honorio & litteris ejus latum corredit, non quidem directe, ne auctoritatem illius eleverat, & anfan daret Orientalibus Monothelitis illam contemnendi & calumniandi, sed indirecte, dicendo: *Anathematizamus... Honorium qui hanc Apostolicam Ecclesiam non Apostolicæ traditionis doctrina lustravit, sed prophanæ prædicatione inmaculatam fidem maculari permisit.*

Porrò Honorius culpa non vacavit, imò vero multiplici ex capite reprehensibilis fuit, quod in re tanti momenti eam, quam par erat adhibere, diligenter non adhibuerit; quod nimirum faciles præbuerit aures Sergio, & è contra erga Sophronium strenuum orthodoxa fidei defensorem iniquior fuerit; quod œconomiam de una vel duabus operationibus retinendis, à Sergio propositam, non premisso synodali examine, approbarit; quod Cyrum Alexandrinum septimo suo anathematismo unam operationem Christi prædicantem non reppresserit, nec ad palinodiam coegerit, &c.

ARTICULUS XV.

De heresi Feliciana.

Octavo saeculo ad exitum properante, Elipandus Toletanus Episcopus Felicem Orgellanum Episcopum per litteras consulendo, quid de humanitate Christi sentire deberet, utrum scilicet Christus secundum quod homo est, proprius, an adoptivus Dei Filius credendus esset, ac dicendus; novam excogitandi hæresim dedit ei occasionem: Felix enim ad eum rescribens respondit, Christum secundum humanitatem esse Filium Dei adoptivum; quam opinionem scriptis ad eundem Elipandum libris stabilire conatus est. Testatur hæc Eginardus in annalibus ad annum Christi 792.

Docebat igitur Felix Christum secundum divinitatem esse Filium Dei natura, secundum humanitatem vero Filium Dei esse non natura, seu, ut loquebatur, genere, sed adoptione & gratia; atque ita duos in Christo filios Dei predicabat, unum proprium & naturale, alterum adoptivum tantum; quem proinde Deum, non propriè, sed nuncupativè tantum esse afferebat: unde cum denominatio Filii sit denominatio hypostatica, ex Felicis doctrina consequens erat, duas in Christo hypostases seu personas esse: quare jure merito dicebatur à Catholicis instaurare hæresim Nestorii, à quo in hoc tantum discreparat, quod Nestorius propter dualitatem naturarum, ipse vero per dualitatem filiationum, duas hypostases seu personas Christo affingeret.

At inquit, Felix dieris verbis afferebat unicam in Christo personam, nempe personam Verbi, ut probatur ex Alcuino, qui plures contra illum libros conscripsit, quibus sententiam ejus impugnat, & in quinto sic loquitur: *Dicis eundem esse Filium Dei, qui est & Filius hominis, & Filius hominis, qui est Filius Dei, ut ex tuis verbis cognosci poterat. Qui illum, inquis, sibi ex utero matris, scilicet ab ipso concepuit, in singularitate sua persona ita univit atque conformit, ut Dei Filius, esset filius hominis, non*

mutabilitate naturæ, sed dignatione: similiter & hominis filius esset Dei Filius, non vertibilitate substantialiæ, sed in Dei Filio esset verus Filius.

R. Inde sequi tantum Felicem, quod novatoribus familiare est, sibi contradixisse: quod enim alicubi afferebat divinam & humanam naturam in una Verbi persona substantialiter & hypostaticè unitas esse, hoc destruebat, alibi, afferendo in Christo præter naturalem Dei Filium, alterum esse adoptivum; præter Deum verum, alterum esse nuncupativè tantum Deum; vel, si vis, afferendo humanitatem seu hominem à Verbo assumptum, esse Filium Dei adoptivum, & nuncupativè Deum: unde necessariè conquebatur in Christo duos esse filios, unum naturale, & alterum adoptivum, imò duos deos, unum verum ac proprium, alterum vero impropriè tantum & nuncupativè Deum, adquæ necessariè conquebatur duas in Christo personas esse, unam divinam, nempe personam Verbi, & alteram crearam, nempe personam hominis assumpti: cùm uni & eidem personæ, simul esse Filium naturale & adoptivum tantum; item simili esse Deum verum, & Deum nuncupativè tantum, repugnet.

Feliciana hæresis in pluribus Conciliis damnata fuit. Tom. 7.
Conc. pag. 999.
Et 1. quidem in Concilio Foro Juliensi, Paulino Aquilejensi præside, anno 791, proscripta est, tacito auctoris nomine, his verbis in fidei symbolo contentis: *In una Christi Iesu persona verus Dei verus homo Filius, non alter hominis filius, & alter Dei: sed unus idemque Dei hominisque Filius, in utraque natura, divina scilicet & humana, Deus verus, & homo verus. Non paternus Dei Filius, sed verus: non adoptivus, sed proprius, quia nusquam fuit propter hominem, quem assumpsit, à Patre alienus.... in utraque natura proprium eum & non adoptivum Dei Filium confeuemus, quia inconfusibiliter & inseparabiliter, assumptio hominis, unus idemque est Dei & hominis Filius, &c.*

2. Anno 792. in Concilio Ratisponensi, præsente Carolo Magno, à quo accusitus Felix adfuit, & pro viili sua parte sententiam suam defendit, quæ postquam ventilata fuit, synodali auctoritate sacerdotum Christi, qui ex diversis christiani imperii partibus converrant, aeterno anathemate damnata est, inquit, Alcuini, lib. 1. adversus Elipandum. Felix vero iussu principis ab Angilberto Abbatे ductus ad Adrianum I. Summum Pontificem, coram eo errorem suum damnavit, & fidei libellum obruit, in quo ajet: *Nequaquam Filium Dei adoptivum esse, sed proprium & verum Domum nostrum Iesum Christum Filium Dei confeitor, juravitque sic tenere & confiteri. Quo facto, ad Ecclesiam suam redire permisus est, ut ait Eginardus in annalibus ad annum 792.*

3. Anno 794. in Concilio Francofurtensi: cùm enim Elipandus errorem eundem tueri ac propagare pergeret, & Felicem ipsum ad defensionem illius remundam induxisset, atque pro ea scripsisset epistolam ad Carolum Magnum, hic ex universa sua diuina Episcopos Francofurtum convocavit ad celebrandam Synodum, cui interfuerere etiam legati Apostolici, Theophilactus & Stephanus. In hac autem Synodo lecta est epistola Adriani ad Hispanias Episcopos contra Elipandum, quem cum suis consortibus, nisi resipicerent, Adrianus perpetua anathematis vinculo religatum, à gremio Ecclesie definitebat alienum. In eundem modum adversus Elipandum & Felicem, proscripta corum de Christi adoptione doctrina, Synodus proutulit sententiam, ut pater ex libello facio-sylabo, quem Italæ Episcopi in ipsa Synodo ediderunt, & in quo sic loquuntur: *Elipandum & Felicem, novos hostes Ecclesie, sed veterosa face perfidia pollutos, nisi ab hac studitia resipiscant, & per recte fidei satisfactionem lamentis se abluant penitentie, indignos & ingratos eos à consortio Catholicorum perpetua animadversione, eliminare decernimus, & a gremio orthodoxæ Ecclesie censimus alienos. Et paulò inferius: Eos etiam qui post hanc tam saluberrimam definitionem, quam plenaria Synodus sancto afflata spiri-*